

Határtalan Régészet

Régészeti ismeretterjesztő magazin

Megjelenik: negyedévente
Ára: 890 Ft
Előfizetésben: 750 Ft

Főszerkesztő, szerkesztőségvezető
Felföldi Szabolcs

Szerkesztőségi referens, szakmai koordinátor
Bácsmegi Gábor

Szerkesztő
Szilágyi Kata

Képszerkesztő
Berta Adrián

Olvasószerkesztő, korrektor
Széll Katalin

Grafika, nyomdai előkészítés
Magyar Milán (Móra Ferenc Múzeum)
Donka Gergely (Móra Ferenc Múzeum)

Szerkesztőség
Cím: 6720 Szeged, Roosevelt tér 1–3.
Telefon: +36-62-549-040
Fax: +36-62-549-049
E-mail: info@mfm.u-szeged.hu

A magazin hivatalos weboldala
www.hatartalanregeszeti.hu

A magazin Facebook-oldala
www.facebook.com/hatartalanregeszeti

Kiadja
Móra Ferenc Múzeum, 6720 Szeged, Roosevelt tér 1–3.

Felelős kiadó
Fogas Ottó igazgató

Nyomdai kivitelezés
Generál Nyomda Kft., 6728 Szeged, Kollégiumi út 11/h

Felelős vezető
Hunya Ágnes

Terjesztés
LAPKER Zrt. országos hálózatán keresztül,
Relay, Inmedio üzletekben, hipermarketekben és üzletláncokban,
kiemelt postahivatalokban

Terjesztés gondozása
HIRVILÁG Press Kft.
Telefon/fax: +36-1-411-0491
E-mail: hirvilag.press@hirvilagpress.com

Előfizetésben terjeszti
Magyar Posta Zrt. Hírlap Igazgatóság,
Postacím: 1900 Budapest

Előfizethető az ország bármely postáján,
a hírlapot kézbesítőknél, valamint megrendelhető:
e-mail- len: hirlaplofizetes@posta.hu címen,
és telefonon a +36-80-444-444-es számon.

továbbá a szerkesztőségben:
e-mail- len: hatartalanreg@gmail.com
és telefonon a +36-20-310-8707 számon.

Észrevételeiket a +36-1-767-8262-es számon jelenthetik be.
éves előfizetési díj: 3.000 Ft

Hirdetéssel kapcsolatos információ
+36-20-221-9299

Terjesztéssel és előfizetéssel kapcsolatos információ
+36-20-310-8707

ISSN 2416-3074

Észak farkasai

Az észak-angliai lindisfarne-i kolostor gyertyái-
nak fényében 793. június 8-án hajnalban a szer-
zetesek épp zsolozsmázhattak, amikor az Atlan-
ti-óceán sötét, tarajos hullámai által ostromlott
part menti sziklák között gomolygó ködből
előbb egy, majd több sárkányfej sziluettje bon-
takozott ki. A kecses hosszúhajók sárkányt for-
mázó orrdíszei egy új korszak jelképeivé váltak.

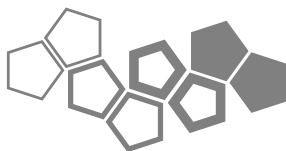
A következő két évszázadban e gyors, alacsony
merülésű hajók és a bennük utazó marcona harcosok képe szinte elválaszthatat-
lanná vált Európa part menti vizeinek, sőt nagyobb folyóinak látványától. De en-
nek az ott lakók a legkevésbé sem örültek.

Mint egy hatékony és vérszomjas farkasfalka, úgy csaptak le északról e harc-
dedett férfiak, akiket hol normannként, hol varégként, hol ruszként vagy más ne-
veken említettek a rettegő európaiak. Manapság leginkább vikingként ismerjük
őket. A kutatók persze régóta tudják, hogy maga a 'viking' kifejezés alapvetően e
zsákmányszerző, fosztogató csoportok megnevezésére szolgált, korántsem hív-
ták így Skandinávia összes középkori lakóját, így a földműveseket, kereskedőket,
kézműveseket. De a vikingek kora ma már fogalommá vált; olyan fogalommá,
amelyben csodálatos indadíszes tárgyaik, nagyszerű fegyvereik, egyedülálló sa-
gaik, halálmegvető bátorsággal végrehajtott tengeri utazásaik keverednek.

A kor viszonyai között tevékenységük szinte egyedülálló módon Kijevtől
és Bizánctól (azaz a mai Isztambultól) Észak-Afrikán, a mai Spanyol- és Franciaor-
szágban, valamint Nagy-Britannia területein át egészen Izlandig, Grönlandig, sőt
Észak-Amerika keleti partvidékéig terjedt. Régóta kutatják persze, hogy a mai dá-
nok, svédek és norvégok középkori ősei miért is voltak ennyire sikeresek. Ennek
technikai (pl. kiváló hajóépítők voltak), gazdasági (pl. széleskörű kereskedelmi
tevékenységet folytattak) és társadalmi (pl. militáns, magas fokú egyéni szabad-
ságot biztosító közösségek) okai egyaránt voltak. Bár vannak olyan vidékek, ahol
végül a vikingek csupán átmeneti látogatóknak bizonyultak (pl. Észak-Amerika
vagy Bizánc), de vannak olyan területek is bőséggel, ahol alapvetően és máig ha-
tárolták meg az adott régió további sorsát (pl. Normandia vagy Izland).

Magazinunk legújabb száma e marcona harcosok nyomába ered nem-
csak földrajzi értelemben, olyan régiókon át, mint a mai Svédország, Norvégia,
Oroszország és Ukrajna földje, a francia Loire-völgye vagy épp az Újvilág,
de szellemi, kulturális értelemben is, a viking mitológia istenségeitől kezdve,
egyedülálló hajós temetkezési szokásaikon keresztül, egészen írott forrásaikig,
így a sagáig vagy az *Eddá*kig, nem is beszélve virágzó tárgyi kultúrájukról,
beleértve az első viking városokat, a jellegzetes viking fegyvereket vagy épp
a világhírű rúnaköveket.

Felföldi Szabolcs
Főszerkesztő

◆ Címlapsztori	5
Fikció vagy valóság? – NICKLAS LARSSON	5
Magyarok és vikingek – FONT MÁRTA	8
Hajóval a túlvilágra? – GYÖNKI VIKTÓRIA	12
A viking sárkányhajók – KASZA CSABA	17
Észak istenei a Kárpát-medencében? – KISS P. ATTILA	21
Egy viking vezér temetése – ZIMONYI ISTVÁN	27
◆ Kontextus	31
Normannok a Loire-vidéken – GÁLFFY LÁSZLÓ	31
A viking világ keleten – POLGÁR SZABOLCS	35
Vikingek az Újvilágban – BÁCSMEGI GÁBOR – FOGAS OTTÓ	39
Rúnák régészete – Z. KARVALICS LÁSZLÓ	42
◆ Lelő-hely	48
Skandinávia első városai – GUBA SZILVIA	48
◆ „Fegyvert, s vitézt”	52
A vikingek fegyverei – HARAMZA MÁRK	52
Viking testőrségek – KATONA CSETE	56
◆ Kincsásás halottal	60
Egy titokzatos templom nyomában – ANDRÁSI RÉKA – WILHELM GÁBOR	60
◆ Archeokaland	64
A viking királyok táblája a hnefatafl – LUKÁCS NIKOLETTA	64
A viking mitológia „kisokosa” – MÉSZÁROS BOGLÁRKA	67
◆ Helló, tudomány!	70
Zoológia régész módra – CSIPPÁN PÉTER	70
Viking napkövek és napiránytűk rejtélyei – FARKAS ALEXANDRA – HEGEDŰS RAMÓN – HORVÁTH GÁBOR	74
„Az Alföld barbárjai” – VÖRÖS GABRIELLA	78
◆ Blogoló	81
Hogyan lettem viking – TÓTH GYÖRGY	81
◆ Mizújs?	84
Rövid hírek ... a világból – BÁCSMEGI GÁBOR	84
◆ Indiana Jones és barátai	88
A History csatorna vikingjei – Bálint Csaba	88
Hősök hat úron – SZÜCS MELINDA	91
Drakkarok keleten – FELFÖLDI SZABOLCS	94
Viking sisak – SZILÁGYI KATA	96
Rúnák titka – SZILÁGYI KATA	97
Recept – SZILÁGYI KATA	98

